

Lezen: Matteüs 25:31-46

Tijdens de preek verschillende lezingen.

Uitgenodigd en uitgedaagd (inleidende preek bij de 7 werken van Barmhartigheid)

Gemeente van onze Heer,

De komende weken, tot aan de zomervakantie, gaan de preken over de werken van barmhartigheid. We hebben gelezen welke dat zijn. En ook hoe fors Jezus ze neerzet. Het kan niet anders dan dat jouw christelijke geloof gevolg heeft voor je leven van elke dag. Ook voor je omgang met mensen die het minder hebben dan jij. Jezus nodigt je niet alleen uit. Hij daagt je ook uit. En dat zit in één pakket.

Slide Uitgenodigd en uitgedaagd

Dat is het thema van de serie. En zoals ik al zei, dat is één pakket. Dat is één medaille met deze twee kanten. Je kunt het niet uit elkaar trekken. Vroeger noemden we dat ...

Slide Rechtvaardiging en heiliging

Rechtvaardiging is dan, dat Jezus jou van je zonden verlost. Hij sterft aan het kruis. En als je in hem gelooft, dan zijn je verkeerde dingen vergeven. Dan ben je, om met Paulus en Luther te spreken, rechtvaardig voor God. God ziet jou als goed en volmaakt. Jij krijgt alles wat Jezus gedaan heeft. De catechismus is er vol van.

En de heiliging dat was dan het gevolg daarvan. Zo heb ik lang gehoord en ook lang gedacht. In de catechismus wordt het ook wel genoemd ...

Slide Verlossing en dankbaarheid

De verlossing is dat wat Jezus voor jou doet. En dan werd er wel eens gezegd: de dankbaarheid, dan kunnen wij iets terug doen. Heiliging: nu zijn wij aan de beurt. Maar niets is minder waar.

Het hele pakket heet 'geloven in Jezus'. En je krijgt alles. Je krijgt ook je dankbaarheid. Heiliging is iets dat Jezus ook voor jou verwerft. Door zijn dood. Hij zet je vrij. En dan ben je vrij om goed te doen. En dat is niet een plus van jouw kant. Dat hoort bij geloven.

Als Jezus jou dus naar zich toe roept. Je uitnodigt. Dan daagt hij je ook meteen uit. Om dan ook in dat geloof te gaan leven. Dat biedt hij allemaal aan je aan. Hij doet het voor je. Hij doet het je voor. Je leven gaat bruisen en zoemen en krijgt allemaal nieuwe dimensies. Dat is echt een heel groot item voor hem. Hij noemt dat 'het koninkrijk van de hemel'. In de NBV vertaald met 'Gods nieuwe wereld'. Bij die nieuwe wereld hoort nieuw leven. En Jezus laat in de evangeliën zien en horen hoe dat nieuwe leven er uit ziet.

En hij laat op twee manieren zien dat dat ook écht Gods nieuwe wereld is. Aan de Joden van toen. Dat er écht iets verandert met de komst van Jezus. En daar wil ik vanochtend op focussen, omdat dat ook voor ons geldt. Onder het thema ...

Slide **Barmhartigheid**

Ik wil twee valkuilen laten zien waarin Gods volk in de tijd van Jezus gelopen was. En waar Jezus je uit probeert te helpen. En ik wil laten zien dat het ook onze valkuilen kunnen zijn.

De eerste valkuil is redelijk simpel te zien in de evangeliën. En daar wil ik kort over zijn.

Slide Valkuil 1: eigen schuld, dikke bult

God heeft beloofd in het OT: als je dicht bij mij leeft. Dan is er onder mijn volk geen plaats voor armoede. Er zullen geen bedelaars zijn. Er zullen geen blinden langs de straten zitten. Geen verlamden met een bakje waar je geld in kunt doen. Dat past niet in mijn koninkrijk.

Maar wat zie je in de tijd van Jezus? Ongelooflijk veel bedelaars, die allemaal langs de kant van de weg zitten. Jezus komt ze tegen en weet: dit is niet de bedoeling.

Wat dachten ze in die tijd – je leest dat ook regelmatig -: ze dachten: die mensen hebben dat blijkbaar verdiend. Zijn zondiger dan wij. En dus werden ze niet alleen voorbijgelopen door iedereen. - sommige voorbijgangers kochten hun geweten af met een kleine bijdrage - . Ze werden niet alleen voorbij gelopen. Maar ook nog eens keihard veroordeeld. Weggezet als minderwaardig. En dát is precies waar Jezus zo tegenaan loopt. En waar God niet mee kan leven.

Daarom dat onze Heer ze niet alleen geneest. Zodat ze weer volwaardig kunnen meedraaien. Maar ook regelmatig uitspreekt: je zonden zijn je vergeven. Als om aan de omstanders duidelijk te maken: ze horen er weer helemaal bij. Christus begint zelfs vaak met het vergeven van zonden. Hij plaatst mensen weer binnen de kring. En zegt: zo hoort het te zijn. Onreinen raakt hij aan en geneest hij. Juist diegenen die met de nek werden aangekeken zoekt hij op. Zonder oordeel. Alleen maar liefde. Barmhartigheid.

En zo leert hij dat aan zijn tijdgenoten. Die dachten bij ieder mens dat het minder had dan zij: eigen schuld, dikke bult. Wij dienen God op de juiste manier. Dat hadden zij en hun ouders ook moeten doen. Dan was het niet zover gekomen.

Het is een gevaar dat ook ons bedreigt. Vluchtelingen zien we al snel als gelukszoekers. En die willen we niet. En als je bij het grote kruispunt op de Schieweg staat bij de Gordelweg. En die man komt met z'n tandeloze mond en manke poot een krant aan je geven voor wat geld. Dan doen we ons raampje omhoog. Of negeren hem. En ik begrijp dat. Ik doe het ook. Want ja, als je daar aan begint. En straks gaat het weer op aan drank. En toch moet dat knagen. Wat is hier nou barmhartigheid? Wat voor oordeel spreken we in ons hart uit over die man?

Het probleem van Farizeeërs was: dat ze niet doorhadden dat ze het zelf niet redden. Dat ze net zo bedelaar zijn als die blinde man bij de tempel. Afhankelijk van de goedheid van God. Van zijn barmhartigheid. Wie dat doorkrijgt, die oordeelt niet, maar is zelf ook barmhartig.

De tweede valkuil is iets complexer.

Slide Valkuil 2: kom ga met ons en doe als wij

Het is niet helemaal de goede formulering. Maar ik hoop duidelijk te maken wat ik bedoel.

Jezus trad op in Israël. Dat lijkt een open deur, maar we vergeten het nog wel eens. Ik heb met name bij Tom Wright geleerd om eerst naar de historische context te kijken. De Joden in die tijd hadden bepaalde verwachtingen.

Onder andere dit: de messias zal komen en zal Israël bevrijden van de overheersers. Dan wordt hij koning en gaat regeren zoals de Romeinse keizer nu regeert: alle landen worden onderworpen en Jeruzalem zal het middelpunt van de wereld zijn. Vervolgens zal onze religie ook overal in de wereld geldig worden. Heel de wereld zal naar Jeruzalem komen, naar de tempel, om daar onze God te dienen en aanbidden.

En dan komt Jezus. En die gooit dat overhoop. Hij is helemaal geen leider van een opstand. Geen geweld tegen de Romeinen. Hij zegt zelfs ergens dat je gewoon belasting moet betalen. En ook de visie op de Joodse religie. Niet de tempel zal het middelpunt zijn. Nee: hij, de Messias, zal het middelpunt zijn. En de volken worden niet uitgenodigd om naar Jeruzalem te komen. Nee, Jeruzalem wordt als het ware uitgedaagd om de volken op te zoeken! Dat zie je al bij de roeping van de apostelen.

Slide Matteüs 4: ¹⁹ Hij zei tegen hen: 'Kom, volg mij, ik zal van jullie vissers van mensen maken.'

Vissers staan in die tijd niet op de kant om te wachten tot ze bijten. Met een hengel. Nee, ze gaan er op uit. Het water op. Ze gaan actief op zoek, gooien hun netten uit. Het is hard werken. Ze moeten er dus op uit.

Daar zie je al een beetje wat je later terugziet aan het einde van Matteüs:

Slide Matteüs 28: ¹⁹ Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, ²⁰ en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.

Deze twee teksten zijn als het ware de ophangpunten van het evangelie van Matteüs. Alles wat Jezus doet valt daarbinnen. En wat we moeten weten: Matteüs schreef zijn evangelie met name gericht op het Joodse volk. Door het zo te redigeren wil hij wat duidelijk maken. Het is niet zo dat de volken naar ons toe moeten komen. De volgelingen van Jezus worden er op uit gestuurd.

En wat moeten ze dan doen? Ze moeten de mensen leren wat ze van Jezus geleerd hebben. Onze Heiland had een prachtige manier van onderwijs. Natuurlijk, hij vertelde verhalen. Prachtige verhalen zelfs. Die het nog steeds goed doen. Dus onderwijs door woorden. Daarmee nodigde hij de mensen uit. En in zijn nabijheid gebeuren dan ook prachtige dingen. Want Jezus gebruikt niet alleen woorden. Hij laat ook zien hoe barmhartigheid werkt. Ze mogen met hem optrekken. Zien hoe hij naar gehandicapten kijkt. Hoe hij armen binnen de kring trekt. Hoe hij geneest en heelt. Hoe hij vreemdelingen en zoekers op weg helpt. Zo leren ze het van hem. Door hem uitgenodigd, in zijn nabijheid, worden ze gevormd.

En vervolgens zit daar ook meteen de uitdaging in. Dat is wat ze moeten gaan doen in de hele wereld. Vissers van mensen zijn en vissers van mensen maken. Barmhartigheid ontvangen, barmhartigheid laten zien en anderen zo weer barmhartig maken. Zo werkt geloven. Niet gaan zitten wachten tot mensen naar de tempel komen. Niet zeggen van 'we zetten de deuren toch open! Iedereen is welkom. Laat ze maar naar Jeruzalem komen. ' Nee, er op uit. Jezus vertegenwoordigen in deze wereld. Met woorden en daden.

Dat maakt onze Heer ook duidelijk als hij het over de tempel heeft. Bijvoorbeeld in deze tekst.

Slide Matt. 11: ²⁸ Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven. ²⁹ Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, ³⁰ want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'

Je kunt je afvragen: wat heeft dat met de tempel te maken. Maar let goed op. Wat is de functie van de tempel? Je leest en zingt het in Psalm 27, psalm 84 en psalm 122. Bijvoorbeeld. De functie van de tempel is heling. Vrede. Rust. De priesters staan daar voor je klaar om het heil te bedienen. Om je weer binnen de kring van God te trekken door te vergeven. En dat is precies wat Jezus Christus hier over zichzelf zegt. Je moet niet naar de tempel. Je moet naar mij toe komen. Ik heb heil. Ik heb rust.

In de tempel werd ook onderwijs gegeven. Hoe je God het best kan dienen. Ook die functie neemt Jezus over: leer van mij. Ik leer je het leven met de Heer. Gewoon, kom bij mij in de leer. Doe zoals ik. Praat zoals ik. Ontvang door mij wat God je geeft. En hoor zijn woorden die ik doe en spreek.

Hij zegt niet voor niets in Matteüs 12 (NGB 51): meer dan de tempel is hier. En meteen zegt hij daar achteraan: barmhartigheid wil ik, geen offers. Dat stond ook al in het Oude Testament. Maar zo laat hij dus zien dat barmhartig zijn de ware godsdienst is. Dan heb je het begrepen. Als je zelf barmhartig bent laat je zien, dat je beseft dat ook jij van genade moet leven. Dan komt geloof tot zijn recht. Dus Jezus zegt: ik ben de tempel. Ik ben het middelpunt van de dienst aan God. In mij raakt de hemel de aarde.

En dan zegt hij in Matteüs 18:

Slide Matt. 18: ¹⁸ Ik verzeker jullie: al wat jullie op aarde bindend verklaren zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat jullie op aarde ontbinden zal ook in de hemel ontbonden zijn. ¹⁹ Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee van jullie hier op aarde

eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren.²⁰ Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.'

Jezus is daar waar mensen in zijn naam samenkomen. Waar zijn naam gediend wordt. Als jij in de naam van Jezus een naakte kleedt. Een hongerige voedt. Een gevangene bezoekt. Dan is hij daar. Dan is daar de tempel. Dan wordt daar geheeld. Dan is daar de kerk. En dan is de cirkel rond. Want dat zei hij letterlijk in wat we eerder in deze dienst lazen. Wie dat voor één van de onaanzienlijksten van mijn broers of zussen deed. Die deed het voor mij.

Dus komen we bij elkaar in de kerk. Niet als doel in zich. Maar om uitgenodigd te worden aan het hart van Jezus. En daarin ook uitgedaagd te worden. De kerk moet naar de mensen. En dat gebeurt via jou. De barmhartigheid die jij hier ontvangt in het evangelie van Jezus Christus. Die moet de straat op. Niet gaan zitten wachten tot mensen naar jou toe komen. Nee, vissers van mensen. Barmhartigheid geeft God en vraagt hij. Waar dat gebeurt, daar is Jezus. Daar is de tempel. Daar is de kerk.

...

Ik ga afsluiten. Er is nog veel meer over dit perspectief te zeggen. Ik hoop ook voorlopig nog niet uitgesproken te zijn hier. De komende weken gaan we nadenken over concrete dienst aan de Heer. Navolging. Leerling zijn. Door te doen. Zeven werken van barmhartigheid. Want dat is wat hij wil. Dat is waar hij jou toe uitnodigt én toe uitdaagt. Barmhartigheid. In jouw leven. In deze wereld.

Amen